

Hlavní stránka [Bělorusko http://www.cesty.in/Belorusko](http://www.cesty.in/Belorusko)

Bělověžský prales - zelená perla Běloruska

1)

V dávných dobách byla většina povrchu Evropy pokryta neprostupnými hlubokými lesy. Do současnosti se však z těchto pralesů uchovaly jen ojedinělé ostrůvky. Právě k takovým jedinečným zákoutím divoké přírody patří Bělověžský prales („Беловежская пуща“). Nachází se na hranici Polska a Běloruska a rozprostírá se na celkové ploše 1250 km². Je unikátní také tím, že je posledním místem přirozeného výskytu největšího představitele evropské fauny - zubra. V článku se věnujeme historii pralesa, jeho obyvatelům a informacím pro turisty.

Běloruská část pralesu leží na jihozápadě země, ve vzdálenosti 60 km od Brestu a 340 km od Minsku. Tato zelená perla Běloruska ročně přitahuje statisíce návštěvníků, kteří v pralese obdivují naprosté ticho, čistotu vzduchu a vody a pestrost živočichů a rostlistva.

Vzbuzuje dojem, že všechny lesy Evropy sem vyslaly své zástupce. Vedle představitelů středomořského pobřeží - bílé jedle, dubu zimního a břechťanu sousedí „praví severané“ - bříza trpasličí, laponská vrba, ostrice omská. Bezmála 900 druhů rostlin tady roste bez zásahu člověka. Mezi nimi i 40-metrové duby-velikáni o stáří až 500 roků. Jen si představte, že tady pobývala všechna knížata Velkého knížectví litevského, králové Řeči pospolité a později všichni ruští caři. Bělověžský prales se stal také pramenem inspirací pro mnohé umělce, spisovatele a hudebníky.

Historie rezervace

První zmínky o místě dnešní přírodní rezervace spadají do 10. století v souvislosti s lovem zvířat. Název Bělověžský prales se odvozuje od malé pohraniční vesničky Bialowieže, dnes na polském území. Během století prales střídavě ovládala litevská knížata, polští králové a ruští caři. Na hon sem jezdil i ruský kníže Vladimir Monomach.

Ve 13. století bylo poblíž vybudováno město Kameněc, ve kterém dodnes stojí strážní „Kameněcká“ nebo Bílá věž.

Území pralesu bylo chráněno již od 15. století - byl zakázán lov a dokonce i kácení mrtvých stromů. Přesto se stále využíval jako honitba a zásobárna masa. Někdy v 17. století zde byl uloven poslední tur - divoká obdoba býka, který se v tomto kraji kdysi hojně vyskytoval. Koncem roku 1775 se Bělověžský prales stal honitbou ruských carů. Počty zubrů se neustále snižovaly a žádná opatření na záchranu a stabilizaci jejich počtu bohužel nezabránila úplnému vyhubení těchto zvířat. Hospodaření v pralesu bylo podivné - nejdříve se zvířata vybíjela a pak zase horlivě zachraňovala. Během první světové a následující občanské války byli zubři definitivně vybiti. Teprve po deseti letech v roce 1929 sem z celého světa bylo přivezeno několik samic a samců na rozmnožování.

V roce 1939 byl bělověžský prales prohlášen za státní přírodní rezervaci Běloruské sovětské republiky. Ale po válce v srpnu 1945 v souladu s polsko-sovětskou dohodou se západní území Bělověžského pralesu o rozloze 55 tisíc hektarů spolu s historickým centrem - vesničkou Bělověža a vědeckým střediskem stalo součástí Polska. Bělorusům Stalin ponechal necelých 75 tisíc hektarů. Běloruská strana musela znovu vybudovat výzkumnou základnu a pokračovat ve zvyšování stavů zubrů a

ochraně lesa. Dnes je vědecké středisko soustředěno ve vesnici Kamenjuki. V roce 1957 se Bělověžský prales stal chráněným mysliveckým územím a od roku 1991 je národním parkem.

Bělověžský prales je biosférickou rezervací zapsanou do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO a v roce 1997 byl vyznamenán Diplomem Rady Evropy.

Velikost národního parku na běloruském území je cca 90 tis. hektarů (na polském - 62,5 tis. hektarů, z toho 5 tis. přísně chráněného území). Běloruská část pralesu ve srovnání s polskou má mnohem bohatší různorodost flory a fauny.

Reliéf krajiny: rovinný terén s výškou 150-170 m nad mořem

Klima: mírně kontinentální

Povrch: Les pokrývá 90 % území, 56% - borovicový les, stromy o výšce 30 m a stáří do 250 - 450 let, smrkový - 14 %, olšový - 15,8 %, březový - 10,5 %, 3,7 % - doubrava, louky a bažiny jsou na 7 % území.

Flora: více než 900 druhů, ze kterých třiceti hrozí vymizení

Fauna: Celkem 10 tisíc druhů, 59 druhů savců (zubři, losi, jeleni, srnci, rysy, vlci, lišky, divocí vepři a koně tarpani, bobři, kuny a ostatní), 200 druhů ptáků (bažantí, tetřevi, orel, datel), 11 druhů obojživelníků, 24 druhů ryb (štika, bělice, okoun), 7 druhů plazů, 8500 druhů hmyzu

V Bělověžském pralese jsou vyčleněny 4 zóny s různou úrovní ochrany. Přísně chráněné území se rozkládá na 15 677 hektarech (16 % rozlohy). V něm je zakázána veškerá činnost s výjimkou vědecké a právě zde si člověk nejlépe uvědomí, co znamená slovo „prales“. Vyvrácené stromy zarůstají mechem, ale nikdo a nikdy je nebude odklízet. Všechno je ponechano na starost matičce přírodě. Do díla se dávají brouci kůrovci a početné mikroorganismy. Za několik desítek, možná i stovek let strom zmizí. Zóna řízeného využívání (65 175 hektarů - 68 % plochy) je k dispozici návštěvníkům pro turistiku, ale pouze v doprovodu zkušených pracovníků. Rekreační turistická zóna s volným vstupem zaujímá 10 732 hektarů (11 %) a hospodářská - 4 614 ha (5 %). Kromě toho je kolem pralesu vytvořeno chráněné pásmo - 90 tisíc hektarů s určitým omezením při hospodářském využívání půdy.

Dobrák a chloubka Bělověžského pralesu

Ozývá se jemné chrastění větví a na paseku vystupuje stádo zubrů. Lesní obří, vážící skoro tunu, dosahují délky 2-3 metry a přes svou váhu se pohybují téměř nepozorovaně. V ohradě si můžete prohlédnout zubra zblízka. Robustní tělo, hnědá srst jako z plyše, široké čelo, těžké rohy, nepřehlédnutelný sebejistý pohled. Budete však překvapení, že za tak mohutnou postavou se skrývá dobrá a docela plachá povaha a v zubřích rodinách panuje matriarchát. Dříve když zubr zahlédl člověka, nejraději hodil zpátečku a zubřice dokonce mohla strachy nechat své mladé a utéci. Avšak pokud se obrovské zvíře rozzuří, raději utečte vy a vylezte na pořádně velký strom, protože ten menší by mohl bělověžský silák vyvrátit i levým rohem.

Kdysi zubr patřil mezi lovnou zvěř, než byl v roce 1919 úplně vyhuben. Rozsah lovu byl opravdu zarážející, například ruský car Alexandr II. a jeho doprovod v roce 1860 během dvou dnů honitby zabili mj. 28 zubrů a 96 losů. Samice a samci dovezené v roce 1929 se v přirozeném prostředí hojně rozmnožovali. Před 10 lety dokonce došlo k přemnožení. Množství zubrů je nyní regulováno a jejich počet se pohybuje mezi 250-300 kusy. Přesto i současný počet zvířat je o něco větší, než prales

dokáže uživit, a proto pracovníci chráněné oblasti zvířata dokrmují. Provádí se i řízený odstřel zvěře.

Muzeum přírody

Expozice muzea nabízí návštěvníkům zajímavou prohlídku vycpaných zvířat: divokého vepře se žluto-pruhovanými mladáty, skupinu jelenů. Ve velkém sálu akce ze života - dva vlci útočí na vystrašenou srnku. Vedle „rodinné prostředí“ - rysí mláďata si pochutnávají na mladém jelenovi. V patře jsou ptáci. Průvodce doplní prohlídku zajímavým povídáním ze života zvířat a rostlin. Muzeum je otevřeno denně od 9:00 do 18:00.

Původní, nedotčená krása zdejších míst ročně přitahuje na 100-150 tisíc návštěvníků ze 30 států světa. Kromě turistů ze států bývalého Sovětského svazu sem nejčastěji přijíždí turisté z Evropy a USA, pobývali zde i hosté z Panamy, Indie, Číny a Japonska. Kde jinde spatříte unikátní „exponáty přírody“, jako jsou zubři v přirozeném prostředí a obří stromy - 600 let starý dub nebo 450 let stará borovice? Jako nikde si vychutnáte v pralese pocit splynutí s přírodou a užijete si nerušeného a klidného odpočinku. Pro návštěvníky jsou zpracovány speciální turistické trasy (pěší, na koních, „safari“ - autem) v doprovodu profesionálních průvodců. Především cizince láká také lovecká turistika, která je mj. jedním z největších zdrojů příjmů, za zhruba 10 000 dolarů si můžete odvézt domů třeba zubří hlavu.

Okolí bělověžského kraje chrání několik historických památek. Ve vesnici Volčín se narodil poslední král Řeči pospolité Stanislav-Avgust Poniatovsky (1733-1798), jeho popel byl převezen do místního kostela. Na území národního parku návštěvníci mohou shlédnout stanoviště pravěkého člověka, usedlost hraběte Tyškeviče - bojovníka proti carismu a polského senátora. Nedávno bylo rekonstruováno 10 můstků bývalé carské cesty (z roku 1903) zdobené symboly ruského impéria - dvouhlavým orlem.

Starousedlíci si pamatují nespočetné návštěvy slavných. Vášnivým myslivcem byl Nikita Chruščev. Patří mu dodnes nepřekonaný rekord: třemi vystřely za sebou zabil tři divoké vepře. Mimochodem střílel z trojhlavňové pušky, kterou mu darovali Češi. Na lov sem jezdili státní představitelé i z jiných socialistických zemí - Todor Živkov, János Kádár, Erich Honecker. Manželka Raula Castra svou přesností překonávala i muže - není divu, řídila totiž kubánskou policii. Naopak pro lídra někdejší NDR Waltera Ulricha byl problém trefit kachnu. Koloval vtíp, že nad Ulrichem i kachna létá pod špatným úhlem.

V 80. letech, jako sponzor Her dobré vůle v Moskvě, v rámci kulturního programu zavítal do Bělověžského pralesu i americký televizní magnát Ted Turner se svojí manželkou Jane Fondou. Tři dny se marně snažil zjistit, komu patří tak krásné a obrovské území v naději, že ho koupí. Ředitel rezervace však hrdě odpovídal: „U nás v Sovětském svazu vše patří lidu!“

Hotelový komplex „Viskuli“ se zapsal do světové historie. Byl vybudován v 50. letech speciálně pro Nikitu Chruščeva a později sloužil jako rezidence generálních tajemníků Sovětského svazu. Právě zde v roce 1991 tehdejší hlavy tří států - Ruska (Jelcin), Ukrajiny (Kravčuk) a Běloruska (Šuškevič) podepsali dohodu o vystoupení těchto tří států ze SSSR a vytvoření SNS, čímž skončila sedmdesátiletá existence Sovětského svazu.

Rezidence Dědy Mráze

Novodobou atrakcí se v pralese stala rezidence běloruského Dědy Mráze a Louka pohádek. Zvláště v zimě spěchají k Mrazíkovi děti se svými přáními. Přes léto drží Děda Mráz obvyklou hlídku, ale o samotě. Sněhurka podle pověsti, aby neroztála, musela odjet na severní pól.

Na území Bělověžského pralesu návštěvníkům jsou k dispozici tři hotely a dva ubytovací domky (celková kapacita přes 200 míst), sauna, bar, restaurace, diskotéka, parkoviště a sportovní komplex. V uměleckých dílnách je možné objednat originální suvenýry.

Jak se tam dostanete

Pro návštěvu Bělověžského pralesu by si cizinci měli opatřit povolení, protože se nachází v příhraničním pásmu. (Vystavují ho na ROVD v Brestu na ul. Ostrovskogo - F.V.)

Do národního parku „Bělověžský prales“ se dostanete autobusem „Brest - Kamenjuki“ z brestského autobusového nadraží.

Na lince jezdí maršrutky, z Brestu odjíždí v 7:00, 12:30, 17:00 (mimo středu), 8:25, 11:00, 15:15, 18:00 (každý den), viz. jízdní řád. (Cena jízdného je okolo 5 tis. rublů, tj. 55 Kč. Maršrutky projíždí již zmíněným Kaměncem - pozn. F.V.)

nebo osobním autem po trase:

Z Brestu - trasa Brest - Kamenjuki (P83) - 65 km

Z Minsku - dálnice Minsk - Brest (M1) do odbočky na město Žabinka (P7) do Kaměnce a dál do Kamenjuk (P83) - 380 km

Z Minsku přes Slonim - dálnice Minsk - Brest (M1) do odbočky na Slonim (P21) do Kaměnce a dál do Kamenjuk (P83) - 380 km

Zobrazeno: 18 x

¹⁾

Tatjana Vančurová, 21. 05. 2006, belorusko.cz

From:
<https://cesty.in/> - Cestovatelské stránky

Permanent link:
https://cesty.in/belovezsky_prales

Last update: 2024/05/30 18:50

